



थाहा नगरपालिकाको शिखरकोटमा कृष्णजात्राको तयारी

मिनी महोत्सवकै रूप लिँदै

थाहा नगरपालिकाको शिखरकोटमा कृष्णजात्राको तयारी



विकास संवाददाता

शिखरकोट बजार क्षेत्र । फोटो: विशाल रायमाथी

थाहानगर

थाहा नगरपालिकाको शिखरकोटमा हरेक वर्ष मनाइने कृष्ण जन्माष्टमी जात्रा ब्यवस्थित बनाउन तयारी थाल्न गरिएको छ । बित्त २८ वर्षदेखि थाहा नगरको शिखरकोट बजारमा रहेका श्रीकृष्ण मन्दिर परिसरमा लाग्ने कृष्ण जन्माष्टमी मेला र छैटौ फुटडान प्रतियोगिता ब्यवस्थित बनाउनको लागि बजार ब्यवस्थापन समिति शिखरकोट क्रियाशिल भईरहेको छ । जन्माष्टमी मेलालाई भब्य र प्रभावकारी बनाउनको लागि विविध रचनात्मक एवम् मनोरञ्जनत्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तयारीलाई आजोक्त रहेका छन् ।

कृष्ण जन्माष्टमी मेलाको अवसरमा यसवर्ष श्रावण ३०, ३१ र भाद्र १ गते तीन दिन विविध कार्यक्रमको आयोजना गर्न लागिएको मेला व्यवस्थापन समिति संयोजक यादवजंग रायमाझीले बताए । कृष्ण जन्माष्टमी मेलाको अवसरमा यस वर्षदेखि सडक खाना महेत्सवको आयोजना गर्न लागिएको मेला व्यवस्थापन समितिका संयोजक

रायमाफीले बताए । श्रावण ३० गतेदेखि सुरु हुने सडक खाना महोत्सव थाहा नगरमै पहिलेपटक आयोजना गर्ने लागिपरेको रायमाफीको प्रतिक्रिया छ । खाना महोत्सवमा स्थानीय परिकारहरुलाई प्रथमिका दिई प्रदर्शन गर्ने लक्ष्य अभियेकको रहेको छ । खाना महोत्सवको लागि कुष्ण मन्दिर ओरालोको थाहा गेट र विकास घरको आँगनमा स्टल व्यवस्थापन गरिएको स्टल व्यवस्थापन समिति संयोजक बिश्वनाथ रायमाफीले बताए ।

मेलाले अवसरमा श्रावण ३० गतेदेखि भाद्र १ गतेसम्म राष्ट्रिय तथा स्थानीय कलाकारहरूको प्रस्तुति सहितका सांस्कृतिक कार्यक्रम हुने आयोजनाले जनाएको छ । सास्कृतिक कार्यक्रममा देहादोहोरी गायिका प्रेमिमा थापल, गायक खिरज राई, बिश्व नेपाल, रमेशराज भट्टराई, सरोज लामिछाने लगायत स्थानीय कलाकारहरूको प्रस्तुति रहने बताइएको छ । मेलाले दोस्रो दिन स्थानीय नेवारी, तामाङ समुदायको परम्परागत भाँकी प्रदर्शन दिने कार्यक्रम रहेको

आयोजकले जनाएको छ । सोही दिन केही वर्षदेखि नियमित सञ्चालन गरिएको लिटल राधाकृष्ण प्रदर्शनीमा हुनेछ । लिटल राधाकृष्ण प्रदर्शनीमा सहभागी हुने सबैलाई उपहारका साथै उत्कृष्ट सहभागीलाई नगद पुरस्कारको व्यवस्था गरिएको आयोजकले जनाएको छ ।

ऐतिहासिक घैटो फुटाउने प्रतियोगिता मेलाको तेस्रो दिन छ । घैटो फुटाउने प्रतियोगिता फुटुने छ । घैटो फुटाउने प्रतियोगिता विगत २८ वर्षदेखि निरन्तर रूपमा सञ्चालनमा आएको छ । प्रतियोगितामा घैटो फुटाउन सफल समूहलाई सदा भै नयाँ पुरस्कारको ब्यवस्था गरिएको छ । घैटो फुटाउने प्रतियोगिताको सम्भावित जोखिमलाई कम गर्नको लागि अधिकतम सुरक्षाको ब्यवस्था गर्न संयोजक समित्त बिष्टले बताए ।

मेला त्रिभुवन राजपथको मुख्य सडक क्षेत्रमा हुने भएकाले सडकमा अवरोध नहुने गरी व्यवस्थापन गरिने मेला व्यवस्थापन समिति संयोजक यादवजंग राईले पत्र पठाएका छन्।

बाँकी पेज ५ मा

मकवानपुरगढीद्वारा बुढुनेमा बेलिब्रिज निर्माण

◆ विकास संवाददाता

मकवानपुरगढी गाउँपालिका-१ स्थित बुद्धनेखोलामा ब्रेललिजको निर्माण कार्य सकिएको छ । गाउँपालिकाको बजेटमा तीन वर्षअघिबाट बुद्धनेखोलामा ब्रेललिज निर्माण सुरु गरिएकोमा योवर्ष मात्रै ब्रेललिज जडानकाय सम्पन्न भएको हो । ब्रेललिज निर्माणसँगै हेटौडा उपमहानगर पालिका र बकैं या गाउँपालिका बासिन्द्यालाई आवामगनमा सहज भएको छ । मकवानपुरगढी गाउँपालिका-१ का वडाध्यक्ष आइतसिंह लोले तीनवर्षअघि पलु निर्माण गर्न जग, पिल्लरलगायत काम सम्पन्न भएकोमा अहिले ब्रेललिज जडानकाय सम्पन्न गरी सञ्चालन ल्याइएको जानकारी दिएका छन् । उनले ३५ लाख रुपैयाँको लागतमा पलु निर्माण गर्न जग, पिल्लरलगायत काम भएकोमा गत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा मकवानपुर गढी गाउँपालिकाबाट विनियोजित २० लाख रुपैयाँको लागतमा ब्रेललिज ल्याउने, जडान, रङरोमनलगायत कार्य पूरा भएको बताए । यतायात पूर्वाधार निर्देशनालय, हेटौडाछापर ब्रेललिज उपलब्ध भएकोमा ब्रेललिजका लागि नपुग फलाम

खरिदसँगै रङरोगन, जडान, पहुँचमार्ग
निर्माणलगायत कार्य गरी बेलिब्रिज
सञ्चालनमा ल्याइएको उनले बताए ।

बेलिजिज निर्माणपछि मकवानपुरगढी गाउँपालिका-१ का बासिन्दालेसँगै बेक्या गाउँपालिका-४ र ११ का बासिन्दाले आवतजावत तथा हेर्दै डा उपमहानगरपालिका-१८ का बासिन्दाले घाँसदाउरा छँ सान्नाकुरा संवादता सहज भएको छ । पुलको अभावमा विद्यार्थीलाई शैक्षिक संस्था पुग्न र स्थानीयलाई गाउँघरमा उत्पादित कृषिजन्य वस्तु बजार पुग्नउन समस्या हुँदा बर्खाको समयमा ज्यान जोखिममा राखेर आवागमन गर्नुपर्ने बाध्यता रहेको थियो ।

जम्मा १४ मेट्रिकटन मात्र भारवहन क्षमता रहेको बेलिब्रिजबाट मकवानपुर गढीसँगै आसपासका पाँच हजारभन्दा बढी नागरिक लभान्वित हुने भएका छन् । 'बेलिब्रिज निर्माणपछि वर्षायाममा आवागमनका लागि सहज भएको छ,' वरुडाखोला लेने भने, 'बेलिब्रिजको पहुँचमार्ग सुधार, बेलिब्रिज र सडकको सुरक्षाका लागि गाउँपालिकाले चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा १५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छ ।'



**जन्मेको १ घण्टा भित्र बच्चालाई
स्तनपान गराउन सुरु गर्नुपर्छ ।**

आमाको पहिलो दूधलाई कोलोष्ट्रम (विगौति) भनिन्छ । यो बाक्लो, पहुँलो दूधले खोप सरह काम गर्छ र रोगसँग लड्न सक्ने क्षमता बढाउँछ ।

जन्मनेवित्तिकै स्तनपान सुरु गराउनाले दूध लगातार आईरहन मद्दत पुग्छ ।
दूध उत्पादन प्रशस्त मात्रामा भई रहन्छ भन्ने कुरा निश्चित गर्दछ ।

शिशु जन्मेदेखि पटक-पटक स्तनपान गराउनाले स्तन गानिने, सुन्निने, मुन्टो रातो हुने, घाउ हुने, स्तनका नली बन्द हुने समस्या हुँदैन।

जनमान समन्धि चरित्र परामर्श तथा क्षय जानकारीका लागि
नेत्रिको स्वास्थ्य तथा बाह्यता सामुदायिक स्वास्थ्य व्यवस्था
संविधानाई सम्पन्न गर्नेछन्



थाहा नगरपालिका
स्वास्थ्य शाखा
दन्तचिकित्सा चौम, सक्तीबाग



थाहानगरको विकासको आधार, कृषि, पर्यटन र पूर्वाधार



थाहानगरको पर्यटकीय क्षेत्रको भ्रमण गरौं ।



थाहा नगरपालिका
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर



● संपादकीय ●

स्थानीय तहलाई उत्पादनमुखी हुने अवसर

देशका अधिकारी स्थानीय तहहरूले आगामी आर्थिक वर्ष २०२८/२९ का लागि बजेट सार्वजनिक गरी कार्यवाह्यताका लागि सरिरकेका छन् । संघीय सरकारले जेठ १५, प्रदेश सरकारले असार १ र स्थानीय सरकारले असार १० गते बजेट ल्याउने परम्परा स्थापित हुँदै गएको छ । जसअनुसार कतिपय विवाद भएका पालिकाबाहेक अधिकारक्षेत्रले जेठमा सार्वजनिक गरेका छन् । अहिले संघीय र प्रादेशिक बजेटमा ज्यादै नै विवाद भइरहेको छ । केही प्रदेशमा विवादका कारण बजेटमा छलफल नै शुरू भएको छैन भने संघीय बजेटमा उस्तै विवाद छ । खासगरी विवादले मन्त्रालय सहालाले कम्तीहरूले बजेट आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रमा केन्त्रित गरेको भन्दै सांसदहरू आक्रोशित देखिन्छन् । यो बेलागामा आएको स्थानीय तहको बजेट तुलनात्मकरूपमा कम विवादित देखिन्छ किनभने स्थानीय सरकार पुर्ण कार्यकाल चले भएकाले अधिकारी पालिकाले ग्रुयोजानअनुसार नै बजेट ल्याएका छन् भने स्थानीय तहमा अल्पमत र बहुमतको सरकार हुनुने भएकोले प्रायः अधिकारीहरू तहहरूको सहभागितामा नै बजेट बन्ने गर्दछ । नेपालमा स्थानीय तहको अभ्यास भएको २०७४ सालपछि हो । नेपालको संविधानले २२ वटा स्थानीय तथा अन्य साम्थ्र्य अधिकारक्षेत्रले स्थानीय तहलाई अधिकारसम्पन्न सरकारकै हैसियतमा स्थापित गरेपछि नीति तथा कार्यक्रम र बजेट निर्माण, कार्यवाहन र अनुगमनको जिम्मेवारी स्थानीय सरकारहरूले पूरा गर्दै आएका छन् । यो कार्यकालका जनप्रतिनिधिले अब आर्थिक वर्ष २०२९/८० को मात्रै बजेट ल्याउन पाउँछन् ।

२०४८ वैशाखमा स्थानीय तह निर्वाचन भएपछि स्थानीय तहहरूको तेश्रो कार्यकाल शुरु हुन्छ । यहाँ चर्चा गर्ने खोजेको विषय हो के स्थानीय तहको अगुआहरू भएर भएको एक देशको नजिक पुग्न लाग्दा अब स्थानीय सरकारको भूमिका र विकास प्रवृत्तिमाथि बहस गर्ने बेला आएको छ । अन्य दुई तहको तुलनामा स्थानीय तहको भूमिका प्रभावकारी नै देखिएको छ । अहिले जनताको घरघरजिको विकासको रूपमा सेवा प्रवाह गर्नेदेखि जन्तलाइ सकेट पठाँ जन्तकाबाट साथ दिने स्थानीय सरकारहरू नै छन् । हिजो कोभिडदेखि अहिले भइरहने विभिन्न विप्लवसंगतका सडकमा स्थानीय सरकार नै तदारकताका साथ लाग्ने गरेका छन् । यसलाई अर्गै नजान्ने र प्रभावकारी बनाउनुपर्ने आवश्यकता त घेरिँदछ, अब विस्तारै स्थानीय तहहरूको विकासको प्रवृत्ति पनि बदल्नुपर्ने भएको छ । पेरिएको रोजगारीतक व्यवस्थाअनुकूल जन्तको आर्षिक, सामाजिक र संस्कृतिक अवस्था बदल्नैर स्थानीय सरकार कित्तो त हुनुपर्ने बेला आएको छ । त्यसका लागि स्थानीय पहिचान, आवश्यकता र सम्भावनालाई ध्यान दिदै स्थानीय स्रोत साधनको उपयोगित प्रयोगार्फत् उत्पादनमूलक विकास मोडेल अघि बढाउन आवश्यक छ । उत्पादन बढ्दै, युवाका लागि गाउँमै रोजगारी तथा स्त्रोजगारी सिर्जना, उद्यमशीलताको विकास, जलवायु अनुकूल कृषि प्रविधि विस्तार, स्थानीय स्रोतको अधिकतम उपयोग र डिजिटल प्रविधिम आधारित सेवा विस्तार आशका मधुख आवश्यकता हुन् । स्थानीय तहले उत्पादनमूल वृद्धिका कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राख्ने हो भने जनताको सशक्तीकरण हुन्छ, रोजगारी बढ्छ, गाउँबाट शहरमा हुने बसाइसडक कम हुन्छ र आत्मनिर्भर अर्थतन्त्रको जग बस्छ भन्ने तथ्य अहिले नै कतिपय पालिकाले स्थापित गरिसकेका छन् ।

स्थानीय तह जन्मतिथिमाफुते सञ्चालन हुने भएकाले यो सरकार नागरिकको पहुँचमा हुन्छ । जनसहभागिता, पारदर्शिता, जवाफदेहिता र सुशासन कायम गर्दै कृषि, सहकारी, स्थानीय उद्योग, सिमुलक तालिम, लघु उद्यम र बजार पहुँच विस्तारमाफुते स्थानीय तहले आत्मनिर्भर अर्थतन्त्रको रूप बसाउनेतिर अगाडि कदमहरू चलाउनु सक्छन् । यसरी समानता, उत्पादकता र उत्तरदायी विकास गरेर जनताको अवस्था बढ्न र राज्यतिर जनताको भरसा बढाउन स्थानीय सरकारहरूले नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्नु बेला आएको छ ।

थाहा नगरपालिकाको शिखरकोट काउण्टरबाट दिवा बस सेवा

विहान ६:१५	बजे काठमाण्डौ (हाइस)
विहान ६:१५	बजे हेटौडा (फोर्स)
विहान ७:१५	बजे काठमाण्डौ (बस)
विहान ८:००	बजे हेटौडा (बस)
विहान ८:१५	बजे सिमभन्ज्याङ हुँदै काठमाण्डौ (फोर्स)
विहान ८:००	बजे काठमाण्डौ (मिनीबस)
विहान ८:००	बजे हेटौडा जम्बो हाइस
विहान ८:४५	बजे काठमाण्डौ फोर्स
विहान १०:१५	बजे माथु, पाल्ङ हुँदै हेटौडा (मिनीबस)
विहान १०:१५	बजे काठमाण्डौ(फोर्स)
विहान १०:३०	बजे हेटौडा (फोर्स)
विहान ११:१५	बजे काठमाण्डौ (मिनिबस)
विहान १२:३०	बजे हेटौडा (बस)
मध्याह्न १२:३०	बजे काठमाण्डौ (बस)
मध्याह्न १:३०	बजे हेटौडा (मिनीबस)
दिउँसो १:३०	बजे पाल्ङ गोग्मे पकने (मिनीबस)
दिउँसो २:३०	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो २:३०	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो ३:००	बजे पाल्ङबाट माथु (बस)
दिउँसो ३:००	बजे पाल्ङबाट काठमाण्डौ (बस)

जानकारीको लागि नारायणी यातायात दिवा बस सेवा तथा टिकट काउण्टर दामन शिखरकोट
इन्चार्ज अरुण लामा ९८५५०७०३०२ र नरेन्द्र अधिकारी ९८५५०७०५६१

महत्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू

पालुङ एम्बुलेन्स (वातक)	६८४६०७७०१
अग्रो एम्बुलेन्स (वातक)	६८४६०२३७५५
जनकल्याण उच्च मा.वि.	७५७-६२०३६४
थाहा नगरपालिका कार्यालय	७५७-४००४०५४
मत्स्यनारायण मा.वि.	७५७-६२०५१२०
ईशुका पालुङ (प्रमुख)	६८५५०६४४६६
प्रहरी चौकी फाखेल	७५७-६४२१८८
जिल्ला प्रशासन मकवान पालुङ	७५७-५२०३८८
विद्युत प्राधिकरण पालुङ	७५७-४०००२६

मलाई बनाउन बिग्रेको मेरो गाउँ

भूगोला घाम उदाउने ढाँडाहरू अर्कै
उस्तै छन् । घाम अस्ताउँदाको ढाँडाहरूको
रंगमण्डल उस्तै छ । रौनक घाम र जुलुने
मान्छेहरूमा त्यसले सैकन आफै फेर्छो ।
यहाँ, अब बसन्तमा कोइलीलाई सुनिदिने
कानहरू छिन् । कोइली भने, अहिले उस्तै
सुसाउँदो छिन् । प्रकृति को रितहरूमा यहाँ
कुनै क्रमभङ्गा छैन । मान्छेहरूको रित
मैत्रिम हुँदोदेखि, फेरास्राज्ज । यो जीवन
मैत्रो गाउँको हो, जो मलाई बनाउने
चक्करमा आफू परे विधियो ।

अहिले रोपाईंको याम हो । मानो रोपेर मुरी फलान्नेर चटाराले गाउँलाई खेदनुपर्छ हो । तर गाउँ अहिले सुनसान छ । एकाध खेतहरूमा हलगाएर दुईटा छन् । तर ती पनि अधियाँका होइनन् । किनकि अधियाँ गर्नलाई आज खेत फालाफाल छ, तर गरिदिने हातहरू अब अपुग छन् । खेत हुन्छह मेश भरिसको खेत बाभोपनको रोगमा सिक्किस्ट हुन गाउँमा छोटियो । यस्तै रहिरहे अबको आउने दशकाका गाउँका खेत सबै जङ्गलमा बदलिने छन् । खेतमा खेतीपति मात्रै छुटेना रोपाईं मात्रै टुटेन । रोपाईं एउटा सामाहिकता थियो । सामाजिकता थियो सँगै रोपाईंका लोकभाकाहरू थिए । कर्मसँग जोडिएका एउटा समतल थियो । शायद, त्यसैले यसलाई मेला भनियो । यसरी एउटा चिसु मेला आज छुट्यो । एउटा सिङ्गै सल, संस्कृति र ताम्रभागम शहर भन्यो ।

शहर भर्नहरू कहिलेकाहीँ गाउँ फर्कलान्, तर रोपाईँमा ती दिनहरू अब कहिल्यै नफर्कलान्। गाउँ आज आफ्नै मैभारो हुने दिनहरूमा बाँचिरहेछ, त्यसैले रोपाईँको मैभारोको रौनक अब हराउँछैन। रोपाईँमा घर फर्किने चलन त अब गाउँमा भित्रिंदैनन्। एक याम थियो, जहाँ बोलेरोको छतछतमा गाउँमा दशौँ भोलिहरूले। लाहुरेहरूले सुटकेरा र भोलिहरूमा चाडको रौनक बोकेर आउँथे। राजधानी र अन्य शहरमा टिप्पलहरूको अनुहारमा चाडको उमंग भित्रिन्थ्यो। हिस्तारै ती सबै शहरको नाकाहट्टमै अडिक्ए। अब दशौँ गाउँ आउँदैन। तिहार गाउँ पर्दैन। तीसमा मासुतिहरू खाँदै नौँ च्चैनन्। ती सबै अहिले शहरमै अडिक्छन्। यिनै पर्वहरूले गाउँलाई जीवन्त बनाउँछे। चाडै पर्वहरूले हाम्रो सिङ्गो सुख धानेको थियो। हाम्रो पूरै पाछाँमा यिनैमा थिए। हाम्रो संस्कृति, रीतिथिति, चालचलन भन्नु नै यिनै चाड थिए। जसको गाउँमा अब सम्झना छ; उल्लास छैन। चाडबाड आएको, गएको अब गाउँले पत्तो पाउन छोड्यो। वरभन्ज्याडको लाकुरीबाट बोलेरो आए-गएको गाउँले देख्छ, तर बोलेरोमा चाड आएको शायद उसले अब देख्न नपाउला।

अब, खर बाटेर पीछ हालने हातहरू यहाँ छैनन्। कमरेको सुगन्धमा बर दकिन पाउन छोड्यो। आँन खुर्कने जाँगरहस्रमा अब हराए। कुलो, कोल्सी र करेसाहरू अचेल बदलिन्नन्। बाटो छेउको घाँस र भाडी अचेल रगत गरिन्नन्। कोट घर हल्क आलो रगतको बास्नामा अचेल छपिन्नन्। जुवातसाका खालहरू पनि सबै उटेर शहरमा बिसाइसको सबै; सबै सकियो। अब चाहहरूको ताप गाउँमा सेलाइसको विचर मेरो गाउँ; उसलाई अब बुदेसको रितले छोयो। आफैँसँगका मानव दौँतीरसँग अब उसले अन्तिम सासहरू फेँड्ये। मेरो गाउँमा एउटा सालो फलैँचका बन्नुको पछाडि एउटा दूनाको कलाखण्ड थियो। यहाँका दिक्, दिस्का

र गोठहरूका आफ्नै कथा छन् । आज चौपारीमा सुक्केका बिसानेहरू सफिकए तर एउटा चौपारीले सङ्को सभ्यताको सुक्का थानिदिनको थियो । हामी मान्छे भनु यिनै सामाजिक संरचनाहरूका उपज न हौं । छुटेको, हाम्रो अन्तरकण्ठमा पछाइ छुटेको गाउँ छा हामीले थाहा नभई, हामीले गाउँ बोक्ने रहेछौं ! गाउँ बोल्ने रहेछौं । हाम्रो रहनसहन र व्यवहारमा मा सङ्को गाउँ खोपिएको हुने रहेछ । हामी गाउँको प्रतिनिधित्व गर्न रहेछौं । तर विस्तारै अब, हाम्रो साथ सँगै, गाउँको प्रतिनिधि गर्नहरू पनि हराएर जान्छन् । अहिले हामीले शहरमा आफूको नै नेपाली समाजको नयाँ सामाजिक चरित्र बसाउँछौं । अब हाम्रा आउने कथाहरू बेग्लै खोपिनेछन् । र, गाउँ आज मैले गाउँ बिग्रको हो । म जस्ता प्रतिनिधि पत्रहरू बनाउन मेरो गाउँ बिग्रिएको हो । सम्भ्र मेरो पुस्तालाई बनाउन मेरो गाउँ आफू पूरै बिग्रियो । गाउँमा शिक्षा प्रणाली सबल भइरहेको भए मेरो बुवाआमाको पुस्ता मेरो लागि शहर बिसालहनुनपनि थिइन । खेतीपातीमा मिसाइले हातिरहने बज्र सहन उहाँहरू तयार हुनुहुन्थ्यो । टाढाको मेरो, सिँचाइका फम्फट र सिँचाईको दुःख सहनु सामान्य भइसकेको थियो ।

उकाली-ओराली नापिरहने पैतालालाई साँघुरो बाटोमा पनि गुनासो थिपन स्वास्थका समस्यालाई नियति सम्केरनारथी सहने बानी परिसकेको थियो। त्यस शिक्षाको समस्याले समग्र हामी अधिको पुस्तालाई पिरोल्यो। राज्यले उपयुक्त गुणस्तरीय शिक्षाको वाचा कुठुल सकेन र फलस्वरूप भैरौ गाउँको रौनक विस्तारै शहर भर्न बाध्य भयो। बाटो, स्वास्थ्यचौकी र अन्य सेवा-सुविधा कुरिबस्ने सुविधा गाउँलाई थियो। तर गुणस्तरीय शिक्षा कुरिबस्दा सन्तानको पढने आयुले नेटो कटिसकथ्यो। हाम्रो बुवाआमाको पुस्ताले आफूले भोगेको दुःख भावी सन्ततिमा दोहोरिएको हेर्न चाहनुभएन। त्यसैले हाम्रो अभियन्ता उज्यालोको सम्झौतामा ठहरेरूले अँध्यारो अनुहारमा थातथलो छोडिदिनुभयो। माओवादी दम्नको असरमा गाउँ छाड्नेहरू हामी नगण्य छौं। स्पष्ट छः हामीलाई लडिएको राजनीतिक दम्न भन्दा लडिनुपर्ने शैक्षिक दम्नले शहर धकेलेको थियो। हाम्रो सानै बेलामभिरभार हुने गाउँका हाम्रा समुदायिक स्कूलहरू आज पूरै खाली छन्। विद्यार्थी संख्या भन्दा डेस्क-बेन्च धेरै भएका स्कूलहरू हाम्रा गाउँमा छन्। त्यसैले हामी बनुमा हाम्रो गाउँले धेरै राम्रो खेप्यो।

गाउँका विद्यमान आर्थिक, शैक्षिक, सामाजिक र संस्कृतिक सबै प्रणालीहरू भत्किए । त्यसैले हाम्रो पुस्ता, गाउँमा भत्किएर बनेको पुस्ता होचानाईसरालेले केही गुन गाउँलाई नलगाएको पनि होइन । हिजो विश्वयुद्धमा लड्नेहरू लड्नुहुँदा थिए र राणा विरुद्ध लड्नेहरू अलकति राजनीतिक चेत भित्रियो । भकारीमा वर्षभरिलाई पुग्ने अन्न कमै सन्निविन्थो । खाइको भूगोलले मनग्यो नै उत्पन्नलाई चाहिँ सघाउँनैले । प्रायः हाम्रो बुवाको पुस्ता सबैले सीमापारिका शहरहरूमा आफ्ना पाइतालमा निपिरिनुहुन्थ्यो र गाउँमा अडिअलि सहन भित्रिन्थ्यो । लगतै पचास-सादी साललाई बीच गाउँलाई अरब ट्रैन्डले छोयो । यसले अति आवश्यक जीवनाका आधारभूत तत्त्वहरू परिपूर्ति गर्न सघाउन थाल्यो ।



सुमन भट्टराई

र हाँमील आ-आफ्नो स्तर उकास्थी ।
नेपाली राजनीति र शासन व्यवस्थालेको
एक शताब्दीमा लगाउन नसकेको गुन,
हाँमीलाई अरब ट्रुन्टले एक दशकमा
लगाएको छ। सुरुवाती आठ-दश वर्षको
छा ट्रुन्ट हाम्रो समस्त जीवनरेखा
सकारात्मक कोरिदिन निर्माण छ ।
यसरी प्रत्येक गाउँ-शहरको ओहोराहोरा
र देश-विदेशको यात्राले गाउँलाई धेरै-
थोरै सघाइराख्यो । गाउँ राजनीतिक,
वैचारिक, आर्थिक र शैक्षिक सेवतहयमा
सग्लो हुन सिक्दैथियो । तर अहिले
फेरिगो बामाईसराको चरित्र फेरीगो
पहिले हामी गौँथली थियौं । फेरिउठाउँ-
वहाथ्यौं र गँस्मा फर्क्यौं । तर अहिले

हामीले गुड नो शहर सारिदियाँ । र यसरी हाम्रो सबल भविष्यको चाहनाका लागि निम्ति आफ्ना कामनाहरू गाउँमै बिसाएरका हामी अधिकाे पुस्ताले बसिरहेको गुडो शहर भन्यो । आज, हाम्रो सहज जीवनको लागि, उहाँहरूले जन्मे-हुर्केको थाथथलो छोडनुभो । त्यसले हामीमाथि उहाँहरूको छुट्टेको खुशी र चाहनाहरूको अभिरामा छ । आज हामी संसारका हरेक कुनामा फैलिएका छौं । हरेक महाद्वीपहरूमा हामीले पसिना बगाएका छौं । धेरथोर कतिपय आउँका छौं । आज अमेरिका, अस्ट्रेलिया, बेलायत, जापानदेखि केन्या र क्याडा जस्ता देशहरू हाम्रा लागि अब कुनै नौलो संसार रहेनन् । उत्कृष्ट थुप्रभसितै कामपनिदेखि सामान्य कार्य सम्चालन हुने अफिसहरूमा हामी भरिभरान छौं । एक टुक्रा गाईको थोडा बोकेका हामी नेपालको दुका संसारको हरेक चोकमा छैनौं । तर हाम्रो जीनका हरीयाली छाउनका निम्ति गाउँले बाफोपनको मूल्य चुकाएको छ । त्यसले हामी पुस्ता संसारको हरेक कुनाहरूमा अगाडि बढनुका पछाडि, छुट्टनुपर्को एउटा सिङ्गो गाउँ छ । हो, हामी तेस्रो विश्वमा जन्मियौं । हाम्रो रोजाङ थिपुनः निपति थियो यो युगमा हामीले भोग्नुपर्ने र बुझ्नुपर्ने संसार छ । जुन बुझ्नुपर्ने । समय, प्रविधि र निवर्तमान परिस्थिति पछ्याउनुपर्ने । त्यसले संसारको हरेक कुनामा फैलिनो रहर र बाध्यता मात्रै नभएर अवसर र वनौती देउ ।

भविष्यको नेपाली समाजको रूपरेखा
र समस्त देशको नियति रोप्ने अवसर
आज हाम्रो कंधैहरूमा छ । जुन कंधैहरूमा
बन्नुका निम्ति आज गाउँघरका मूल
खेपाहरू पूरै मफिएका छन् ।
नियतिबाट अमेरिका बसाई सराईका दोस्रो
पुस्ताका रिटम जब्बलाई आज हामी
पढ्छौं। खुबाबाट अमेरिका बसाई सराईका
गर्मी दोस्रो पुस्ताका जस्त बेजोलाई आज
हामी पढ्छौं । इटलीमा रोम मरिनालाई
पढ्छौं । र छिमेकी मुलुकबाट प्रथम विश्वमा
अनुकरणीय भूमिका खेलेका सुन्दर
पिघाइहरू आज हाम्रा समाजिक
सञ्जालदेखि मस्तिष्कभरि भरिएका

स्थानीय तहल
काम संधीयत
प्रमुख बिन्दु हे
अवस्था हेर्दा अ
तहहरू वितीय
अभाव, कानुनी
जनशक्तिको व

बालबालिकालाई साथीहरुको दबाब, प्रभावबाट कसरी बचाउने ?

बाल्यकाल अब पहिले जस्तो सरल छैन । पढाइ, साथीभाइ, फेसन र सामाजिक सञ्जालको दबाब र प्रभाव बालबालिकामाथि बढ्दै गइरहेको छ । साथीहरुको कुरा, व्यवहार र सामाजिक सञ्जालको चमक धमकले बच्चाहरुको मन र आत्मविश्वासलाई आँधीभँ हल्लाउँछ । जब आत्मविश्वास हल्लिन्छ, यो प्रभावले बालबालिकाको निर्णय क्षमतालाई असर गर्न थाल्छ । यस्तो अरूको प्रभावलाई प्रियर प्रेसरको संज्ञा दिइएको छ ।

प्रियर प्रेसर अर्थात् साथीभाइको प्रभाव वा उनीहरुजस्तै हुनुपर्ने दबाब र प्रभाव । यो प्रभाव जसले बच्चाको आफ्नो बाटो छोडेर अरूको पछि लाग्न बाध्य पार्छ । कहिलेकाहीँ यो दबाबले बच्चाको राम्रो काम गर्न प्रेरित गर्छ, जस्तै पढाइमा ध्यान दिन । तर धेरैजसो स्थितिमा यसले गलत बाटोमा ढोर्छ, जहाँ बच्चाहरु आफ्नै मूल्य र निर्णय बिर्सन्छन् । जस्तो कि, अरूसँग महँगो फोन वा फेसन देखा आफूलाई कमजोर टाँच्छ । दबाबले बच्चाको आत्मविश्वासलाई खिया लगाउँछ

मलाई बनाउन....

छन् । हाम्रो देशमा, पृथ्वीनारायण शाह गोर्खा राज्यमा मात्रै समेटिएको भए शायद हामी आजको नेपालको यो सिङ्को स्वल्पमा हुँदैनथ्यौं । बीपी कोइराला र मनमोहन अधिकारीहरु भारतमा अङ्ग्रेज विरुद्धको आन्दोलनमा नगडेको भए, राणा विरुद्ध लड्ने साहस, संस्कार र क्राान्तिकार प्रक्रियाहरु शायद अविश्वस्यमान थिए । र अरब ट्रेन्डले गाउँलाई नछोएको भए हामी अफैसम्म गाँसको लडाइँमै सीमित हुनेथियौं । त्यसैले आज प्रथम विश्वमा संघर्ष गर्नेहरु प्रत्येकलाई एउटा सिङ्को अवसर छ । देशको भविष्यको लागि निर्णायक शिक्षा, साहस, संस्कार र अनुभव सँगाल्ने अवसर र दायित्व दुवै छ ।

त्यसैले प्रिय मेरा समकालीन पुस्ता, हाम्रो आफ्ना पीडा, वेदना, समस्या, संघर्ष र उत्कण्ठहरु त छन् नै; जुन हरेक पुस्ताका आ-आफ्ना हुन्छन् । तर राजनीतिक व्यवस्था, आर्थिक परिस्थिति, सेवा-सुविधा, प्रविधि र अवसरहरुको सापेक्षतामा हामी नेपाली समाजको आजसम्मकै भाग्यमानी पुस्ता हौं । हाम्रो बुवाआमाको पुस्ता, हाम्रो लागि शहर भन्थ्यो । हामी विकसित देशहरुको मेट्रोहरुमा बाक्लै भेटिन्छौं । तर त्यसको मूल्यमा आज गाउँघरमा बोलेरोहरु रित्तो टिप हिडिरहेछन् । आज ओपेरा हाउस, आइफेल टावर र बुर्ज खलिफामा हामी बाक्लै भेटिन्छौं तर त्यसको मूल्यमा हाम्रा देउराली र चौपारीहरु एक्लैएका छन् । जसलाई साक्षीले सघाउन बाँधिएका ध्वजाहरु छन्, बाँधिदिने हातहरु अब छैनन् । हामी माथि अघिल्लो पुस्ताको औँसु र चाहनाहरुको अभिभारा छ । र सिङ्को पछाडि छुटेको गाउँको ऋण छ: जसको लालपुर्जा धितो राखेर हामी प्रथम विश्वमा फँलिएका छौं । र भोलि आउने पुस्ताप्रति पनि हाम्रो दायित्व छ र, समग्रमा नेपालको रूपरेखा कोर्ने दायित्व हामीमा छ ।

यहाँ, म जस्तो एक जना बच्चुका पछाडि एउटा सिङ्को गाउँ बिग्रनु परेको छ । त्यसैले हामीलाई कतै बिग्रने, भल्ने र रुमलिले छुट छैन ।

र उसलाई अरूको छाया बनाउँछ । यस्तोमा सकारात्मक वातावरण प्रदान गरेर बालबालिकालाई सही निर्णय लिन सिकाउनु उचित हुन्छ ।

१. आत्मविश्वासको जग बलियो बनाउन प्रयास गर्ने

यदि बच्चाको अरूजस्तो बन्नुपर्छ भनेर दबाब दिइँदैन, बच्चाको सानो प्रयासको पनि कदर गरिन्छ, बच्चा जस्तो छ त्यस्तै ठिक छ भनेर हौसला दिने र घरमा उसको क्षमता बुझिन्छ भने उसले अरूको कुरा सुनेर आफूलाई कम आँकलन गर्दैनन् । उनीहरुको आत्मविश्वासको जग बलियो बन्दै जान्छ ।

उदाहरण:

यदि बच्चाको भन्छ, 'आमा, मेरो साथीले फुटबल खेल नआएको कारण म कमजोर छु भनेर जिस्क्याउछन् ।'

यस्तो अवस्थामा अभिभावकले जवाफमा सबैजना सबै कुरामा राम्रो हुँदैनन् । प्रयास गरेमा चाहेको कुरामा सफल हुन सकिन्छ भनेर सम्झाउनुपर्छ ।

२. सही र गलत छुट्याउन सिकाउने

सबैले गरिरहेको काम सबै सही हुँदैन भन्ने कुरा बच्चाको बुझाउनु धेरै महत्वपूर्ण छ । ऊसँग आफैँ सोच्ने, न्याय गर्ने र निर्णय लिने क्षमता हुनुपर्छ ।

उदाहरण:

बच्चाको भन्छ, 'सबै साथीहरुले आफ्नो गृहकार्य गरिरहेका छैनन् किनभने शिक्षकले उनीहरुलाई धेरै गाली गर्दैनन् । त्यसैले म पनि गरिन्न ।'

यस अवस्थामा रिसाउनुको सट्टा भन्न सकिन्छ, 'तिमीलाई अरूले गलत गरिरहेको थाहा छ । तर सोच, यदि अहिले आफ्नो गृहकार्य गरेनौ भने कक्षामा सिकेको कुरा पर्याप्त हुँदैन । प्रयास नै छैन भने परीक्षामा कमजोर साबित हुनेछौं के त्यो



सही हुनेछ ? त्यसैले, जे सही छ त्यही गर्नुपर्छ, अरूको पछि लाग्नु हुँदैन ।'

३. आफ्नो निर्णयसँगै कारणहरु पनि दिन सिकाउने

बच्चाको अरूको अगाडि मौन रहनु पनि गलत हो भनेर सिकाउनुपर्छ । जब कसैले उसको निर्णयमाथि प्रश्न गर्छ, उसले शान्त र तार्किक रूपमा आफ्नो जवाफ दिनुपर्छ ।

उदाहरण:

मेरा साथीहरुले मेरो खाजा बोरेरिन्छ भन्छन्, तिनीहरुसँग बर्गर र पिज्जा छ, म तिनीहरुलाई केही भन्न सकिन्न । यदि उसले यस्तो भन्छ भने उसलाई घरको खाजामा पोष्टिक छ । यसले मलाई दिनभर ऊर्जावान र त्छ, भन्ने जस्ता सकारात्मक जवाफ दिने अभ्यासबारे सम्झाउन सकिन्छ ।

४. दैनिक कुरा गर्ने र कुरा सुन्ने

बालबालिकाहरुसँगको कुराकानी अध्ययन वा सिकाउने र बुझाउने कुरामा मात्र सीमित हुनुहुँदैन । दिनमा १०-१५ मिनेट बच्चाको कुरा सुन्न र बुझ्नका लागि मात्र छुट्याउनुपर्छ ।

ता कि, उसलाई पक्का होस्-मेरो कुरा सुनिने छ । नियमित रूपमा गरिएको कुराकानीले प्रारम्भिक चरणमा नै उसका साथीहरुको दबाबलाई अन्त्य गर्न सक्षम

हुनेछ ।

उदाहरण:

यदि बच्चाको भन्छ, 'मेरा साथीहरुले मेरो रफ कपीको मजाक उडाउँछन् ।' यस्तोमा भन्न सकिन्छ, 'छोरा, तिमीलाई थाहा छ, कागज बनाउन धेरै रूखहरु काटनुपर्छ । अब तिमीले यो रफ कपी प्रयोग गरेर प्रकृतिलाई कति

यी खानेकुराले बढाउँछन् पेटमा ज्यास

कुनै पनि मानिसले ग्यास छोड्नु सामान्य प्रक्रिया हो । सामान्यतया एक व्यक्तिले दिनमा पाँचदेखि पन्ध्र पटकसम्म ग्यास छोड्छ । सत्य कुरा के हो भने, यदि ग्यासका कारण हुने असहजता वा लाजलाई बेवास्ता गरियो भने, बढी ग्यास हुनु राम्रो स्वास्थ्यको संकेत मान्न सकिन्छ ।

यसको अर्थ तपाईंले ग्यास उत्पादन गर्ने, तर स्वास्थ्यका लागि लाभदायी खानेकुरा खाइरहनुभएको छ । ग्यास उत्पादन गर्ने खाद्यपदार्थ प्रायः मुटुका लागि फाइदाजनक हुन्छन् । यस्ता खानेकुरा फाइबरले भरिपूर्ण जटिल कार्बोहाइड्रेट हुन्छन् । हाम्रो शरीरले यी जटिल कार्बोहाइड्रेटहरू पूर्ण रूपमा पचाउन सक्दैन । तर आन्द्रामा रहेका लाभदायी ब्याक्टेरियाले यिनीहरुलाई तोड्छन् र त्यसक्रममा ग्यास उत्पादन हुन्छ । अब जानौं, कुन-कुन खानेकुराबाट ग्यास बन्न सक्छ, कुन-कुन खानेकुराले ग्यासमा दुर्गन्ध ल्याउन सक्छन्, र ग्याससम्बन्धी समस्या भएमा कहिले चिकित्सकलाई देखाउनुपर्छ ।

१. बोसोयुक्त खाना

बोसो बढी भएका खानेकुराले पाचन प्रक्रियालाई सुस्त बनाउँछ । यसले खाना लामो समयसम्म आन्द्रामा रहन सक्छ र फर्मेन्ट हुन थाल्छ । यही कारणले ग्यासमा दुर्गन्ध आउन थाल्छ । उदाहरणका लागि, बोसोयुक्त रातो मासुमा मेथियोनिन नामक सल्फरयुक्त एमिनो एसिड हुन्छ । आन्द्रामा ब्याक्टेरियाले यसलाई हाइड्रोजन सल्फाइडमा बदल्छन्, जसको गन्ध सड्केको अप्ठ्यारोसँगै हुन्छ ।

२. बीन्स र दाल

दाल तथा बीन्समा फाइबर धेरै हुन्छ, तर रेफिनोज नामक जटिल चिनी पनि हुन्छ । हाम्रो शरीर यसलाई सहजै पचाउन सक्दैन । यो आन्द्रामा गुण्डोपछि ब्याक्टेरियाले यसलाई टुक्र्याउँदा हाइड्रोजन, मिथेन र कहिलेकाहीँ सल्फर युक्त ग्यास बन्छ ।

यि बोकेक अप्ठ्या, प्याज, दूध तथा डेयरी उत्पादन, गहुँ तथा पूरै अन्न ओट्स, गहुँ, जौ, आदि ब्रोकोली, फुलगोभी, आदिले पनि ग्यास बढाउँछ ।

थाहा नगरपालिकाको सूचना !

- आफ्नो घर ढाँचाको फोहर सङ्गे र नसङ्गे (प्राइमरिङ, अप्राइमरिङ) गरि विभाजन गरौं । सङ्गे फोहरलाई मल बनाऔं । नसङ्गे फोहरलाई बर्जित गरि महानगरपालिकाको फोहर बोक्ने गाडीमा पठाऔं ।
- महानगर क्षेत्रभित्र हर्मको प्रयोग नगरौं । हर्मको प्रदूषणको च्युनिकरणमा सवै सचेत बलौं ।
- जथाभावी सडक पेटीमा फोहर नफालौं, सभ्यतावित्त जतिवालाबाट बचौं ।
- सडकालेका बस्तु बिक्ति वितरण र प्रयोग नगरौं ।
- पशु चौपायाहरुलाई खुला र छाडा नखाऔं ।
- सडकपेटी र बाटो अवरुद्ध हुनेगर्ग निर्माण लगायत कुनैपनि सामग्री नराखौं ।
- १६ वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकालाई भ्रममा नलगाऔं ।
- भूकम्प प्रतिरोधात्मक संरचना र आवास निर्माण गरौं ।
- खुल्ला राखिएका फोहरपात्र प्रयोग गरिएका, किंजा भन्नेका माछा मासु खरिद बिक्ति नगरौं/नज्याऔं ।
- घर तथा भवन निर्माण पूर्व आफ्नो जग्गाको भूबनोट आदिमा विचार पुर्‍याऔं ।
- विन प्राविधिकहरुको राय सल्लाह लिपर मात्र कार्य गरौं ।
- सतयत्नै कर तिर्नौं । सडक जागरिकको परिचय दिऔं ।
- जग्ग, मृत्तु, विवाह, बसाई-सराई लगायतका घटनादार्तर सभयत्नै गरौं ।

नगरौं विवाहका कुरा: भएको छैन बीस वर्ष पुरा



बालविवाह सामाजिक अपराध हो, बालविवाह नगरौं, नगराऔं ।
बालविवाह गर्नु वा मराउनु सामाजिक अपराध हो र यो दण्डनीय छ । बालविवाह गरे वा मराएको पाइएमा नजिकको प्रहरी/वडा कार्यालय, बालकलव, बालसञ्जालमा खबर गरौं । बालविवाह रोक्न, बालबालिकाको सुनौलो भविष्य निर्माणमा आजै देखि सबै लागौं ।



"सानै छु बढन देउ, विवाह छैन पढन देउ"
थाहा नगरपालिका
सामाजिक विकास शाखा
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर



थाहा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर



हेटौंडाको करामा गुम्बा उद्घाटन



◆ विकास संवाददाता

हेटौंडा-१० करामा बिभिन्न दाताहरूको सहयोगमा चार बर्ष लगाएर निर्माण भएको गुम्बाको हेटौंडा उपमहानगर पालिकाका नगर प्रमुख मीनाकुमारी लामाले उद्घाटन गरेकी छन्। हेटौंडा उपमहानगरपालिका करामा रहेको सुखवती भुवन टासी जम्बुलिङ गुम्बा परिसरमा निर्माण भएको गुम्बाको उद्घाटन गर्दै नगर प्रमुख लामाले लामो समयदेखि ओभरलामा परेको यो क्षेत्रको बिकासमा सबैको हातेमालो आवश्यक रहेको बताइन्।

करिब ३४ बर्ष अघि बाट गुम्बा क्षेत्रको रूपमा बिकास हुन लागेको करामाको यो भेगले सोचे अनुरूप बिकासको गति नलिएको उनले बताइन्। बजार क्षेत्रमा रहेपनि उपल्लो तहमा पहुँच अभावका कारण ओभरलामा परेपनि अब उपमहानगरले बिकासको गतिलाई अघि

बढाउँने बताइन्। उनले गुम्बाको पुर्वाधार बिकासका लागि पनि पालिकाले सहयोग गर्ने बताइन्। करामा पुलको दक्षिण भागबाट गुम्बा जाने बाटोलाई व्यवस्थित बनाउने काममा उपमहानगर लाग्ने बताइन्। उनले सडकलाई व्यवस्थित बनाएपछि अन्य बिकासको काम अघि बढ्ने बताइन्। २०७८ सालमा हेटौंडा उपमहानगरपालिका, ९ र १० नम्बर वडा कार्यालयको गरी ३४ लाख रुपियाँ बजेटमा सुरु भएको गुम्बा व्यवस्थापन समितिले जनाएको छ। गुम्मा निर्माणमा सहयोग पुऱ्याएको भन्दै कार्यक्रममा उपमहानगर र ९ र १० नम्बर वडालाई सम्मान पत्र प्रदान गरिएको थियो।

समितिका अनुसार स्थानिय निकाय बाहेर बिभिन्न क्षेत्रका व्यक्तीहरूले पनि गुम्बा निर्माणमा आर्थिक तथा अन्य सामग्री सहयोग गरेका छन्। भवन तयार भएपनि गुम्बामा हुनु पर्ने अन्य कामहरू बाँकि रहेको बताइएको छ।

बाल विवाह नगर्ने

नेपालको कानूनले विवाह गर्दा केटा र केटी दुवैको उमेर २० वर्ष पूरा भएको हुनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। त्यसैले २० वर्षभन्दा कम उमेरमै विवाह गर्नु/गराउनु अपराध हो। बाल विवाह गर्ने, गराउने र सहभागी हुने सबैलाई कानूनले कारवाहीको दायरामा ल्याएको छ। बालबालिकालाई विवाह होइन, शिक्षा प्रदान गरौं।

मुलुकी अपराध संहिता २०७४

विवाह गर्ने व्यक्तिको उमेर बीस वर्ष नपुगी कसैले विवाह गर्न वा गराउन हुँदैन (दफा १३३)।

तीन वर्षसम्म कैद र तीस हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना हुनेछ।

विवाह गर्न पूरा हुनुपर्ने उमेर पूरा नभएको व्यक्तिले दिएको मञ्जुरीलाई मञ्जुरी मानिने छैन।



इन्द्रसरोवर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

बागमती प्रदेशको छैठौँ मुख्यमन्त्रीमा बानियाँ

◆ विकास संवाददाता

बागमती प्रदेशको छैठौँ मुख्यमन्त्रीका रूपमा ईन्द्रबहादुर बानियाँले २० साउनमा सपथ ग्रहण गरेका छन्। बिगत ३७ वर्षदेखि नेपाली राजनीतिमा क्रियाशील बानियाँ मुख्यमन्त्री भएका हुन्। मकवानपुरको हेटौंडा-१८ (तत्कालीन हर्नामाडी गाविस-४ मा जन्मिएका ५५ वर्षीय बानियाँले नेपाल विद्यार्थी संघबाट राजनीति सुरु गरेका थिए।

पिता क्षेमबहादुर बानियाँ र माता प्रेमकुमारी बानियाँको कोखबाट २०२७ साल भदौमा उनको जन्म भएको हो। आइ.कम.सम्मको औपचारिक शिक्षा हासिल गरेका बानियाँले २०४६ सालमा नेपाल विद्यार्थी संघको मकवानपुर बहुमुखी क्याम्पस उपसभापति पदमा रहेर सांगठनिक जिम्मेवारी निर्वाह गर्न सुरु गरेका थिए। काँग्रेस राजनीतिमा अघि बढ्ने क्रममा २०५१ सालमा उनी काँग्रेस महाधिवेशन प्रतिनिधि भए। २०५२ सालमा नेपाल विद्यार्थी संघ, मकवानपुर जिल्लाको सहसचिवको जिम्मेवारी सम्हाले।

विद्यार्थी जीवन सकिएपछि तरुण दलमाफत राजनीति गरेका बानियाँ २०५५ सालमा नेपाली काँग्रेसको भातृ संस्था नेपाल तरुण दल, मकवानपुर जिल्ला सचिवको जिम्मेवारीमा रहे। उनले २०५६ सालमा नेपाल तरुण दल, मकवानपुर को नेतृत्वसमेत सम्हाले। २०५६ सालदेखि निरन्तर पार्टी महासमिति सदस्यको भूमिका उनी रहेका छन्। बानियाँ २०५८ सालमा नेपाली काँग्रेस मकवानपुर जिल्ला सदस्यको भूमिकामा रहे। पार्टी राजनीतिसँगै जनप्रतिनिधिको रूपमा निर्वाचित हुन पार्टीले पठाएसँगै उनी २०६४ सालमा संविधानसभा सदस्यमा प्रत्यक्षतर्फको उम्मेदवार बने। त्यतिबेला उनी निर्वाचनमा पराजित भए। उनी पुनः दोस्रो पटक २०७० मंसिर ४ गते मकवानपुर क्षेत्र नम्बर १ बाट प्रत्यक्षतर्फका संविधानसभा सदस्य निर्वाचित भए।

पार्टी राजनीति पनि सँगसँगै अघि बढाएका बानियाँले फागुन ५ वर्ष नेपाली काँग्रेस मकवानपुरको नेतृत्व गरे। उनी २०७२ माघ २५ देखि २०७८ मंसिरसम्म नेपाली काँग्रेस मकवानपुरको सभापतिको भूमिकामा काम गरे। संविधानसभा सदस्य रहेकै बेला २०७३ मंसिर १५ गते उनी नेपाल सरकारको संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उड्ययन राज्यमन्त्रीमा नियुक्त भए। त्यस्तै २०७३ फागुन ३० गते नेपाल सरकारको गृह राज्यमन्त्रीमा नियुक्त भई काम गरेका थिए।

२०७४ मंसिर २१ गते भएको निर्वाचनमा मकवानपुर प्रतिनिधिसभा क्षेत्र नं. २ को (ख) बाट बानियाँ भारी

व्यक्तित्व



आइ.कम.सम्मको औपचारिक शिक्षा हासिल गरेका बानियाँले २०४६ सालमा नेपाल विद्यार्थी संघको मकवानपुर बहुमुखी क्याम्पस उपसभापति पदमा रहेर सांगठनिक जिम्मेवारी निर्वाह गर्न सुरु गरेका थिए। काँग्रेस राजनीतिमा अघि बढ्ने क्रममा २०५१ सालमा उनी काँग्रेस महाधिवेशन प्रतिनिधि भए।

मतान्तरले प्रदेशसभा सदस्यमा निर्वाचित बनेका थिए। २०७४ पुस ३ गते उनी सर्वसम्मत रूपमा नेपाली काँग्रेस बागमती प्रदेश संसदीय दलका नेतामा पनि चुनिएका थिए।

२०७८ मंसिर २० गते भएको नेपाली काँग्रेस बागमती प्रदेशको निर्वाचनबाट बानियाँलाई प्रदेश सभापतिको जिम्मेवारीमा पुऱ्यायो। हालसम्म पनि उनी सोही भूमिकामा रहेका छन्।

२०७९ मंसिर ७ गते भएको अर्को निर्वाचनमा पनि बानियाँ पुनः प्रदेशसभा सदस्य निर्वाचित भए। २०७९ को निर्वाचनपछि नेपाली काँग्रेस प्रदेश संसदीय दलको नेताका लागि बानियाँ पुनः अग्रसर बनेता पनि त्यतिबेला भने प्रतिस्पर्धी बहादुर सिंह लामासँग उनी पराजित भए। दलको नेता बनेसँगै २०८१ मा लामा प्रदेशको मुख्यमन्त्री बने। त्यसको १ वर्षपछि लामामाथि अविश्वास पेश भई

बानियाँसहितका बहुमत सांसदहरूले नेपाली काँग्रेस संसदीय दलको नेता परि वर्तनका लागि अविश्वासको प्रस्ताव दर्ता गराए। प्रस्ताव स्वीकृत भई २०८२ साउन १४ गते भएको काँग्रेस संसदीय दलको नेताको निर्वाचनमा बानियाँले प्रतिस्पर्धी लामालाई पराजित गरे। काँग्रेसका ३७ सांसदमध्ये बानियाँको पक्षमा २१ र लामाको पक्षमा १५ मत खसेको थियो। एक मत भने बदर भएको थियो।

दलको नेतामा पराजित भएपछि मुख्यमन्त्री बहादुरसिंह लामाले २०८२ साउन १८ गते राजीनामा दिएका थिए। त्यसलगत्तै एमाले र काँग्रेसका बहुमत सांसदहरूले बानियाँलाई मुख्यमन्त्रीका रूपमा अघि सारेका हुन्। प्रदेश प्रमुख देवकोटाले साउन २० गते मंगलबार बागमती प्रदेशको मुख्यमन्त्री नियुक्त गर्दै बानियाँलाई सपथ ग्रहणसमेत गराएका छन्।

अब हामै थाहानगरको ओखरबजारमै

छपाईको शुभाटम



फ्लेक्स प्रिन्ट

काठमाण्डौ, हेटौंडा धाउने पर्दैन्...

अत्याधुनिक नयाँ मेसीनद्वारा १ घण्टा भित्र बोर्ड/ल्यानर तयार



हाम्रा अन्य सेवाहरू

- फ्लेक्स प्रिन्ट (ल्यानर/साइनबोर्ड)
- होर्डिङ बोर्ड/स्टिकर प्रिन्ट
- फ्लेक्स फोटो/मायाको चिन्हो तयारी
- प्रमाण-पत्र/कदर-पत्र/प्रशंसा पत्र तयारी
- कार्यक्रमको व्याच तयारी
- विभिन्न डिजाइनका फ्रेमिङ
- फोटो स्टुडियो/पि.भि.सी. काई

9855068340/9802068340

ऋणेश्वर/छ्युमी इयाडछूप क्षेत्र सरसफाई महाअभियान:

दर्जनौ संस्थाका सयौले सहभागीता जनाए

◆ विकास संवाददाता

मकवानपुर तथानगरमा रहेको ऋषेश्वर/छ्युमी झ्याङछुप क्षेत्र सरसफाई महाअभियान साउन महिनाका लागि सकेको छ । ऋषेश्वर/छ्युमी झ्याङछुप क्षेत्र विकास समितिले साउन महिनालाई लक्षित गरी सञ्चालन गरेको महाअभियान सकेको समितिका अध्यक्ष बिनोद कुमार लामाले जानकारी दिए ।

हिन्दु र बौद्ध धर्मावलम्बीहरुको साम्बा आस्थाको केन्द्र ऋष्येश्वरमा साउन महिनाको प्रत्येक सोमबार भक्तजनहरुको मित्र लाने गरेको छ। भक्तजनहरुको उपस्थितिलाई ध्यानमा राख्दै क्षेत्र विकास समितिले ११ साउनमा नगर प्रमुख विष्णु बहादुर विष्टको प्रमुख आतिथ्यतामा सर सफाई महाअभियान शुभारम्भ गरिएको थियो। सरसफाई महाअभियानमा विभिन्न १२ संस्थाहरुको प्रतिनिधित्वमा १ सय १० जनाले सहभागी जनाएका छन्।

क्षेत्र विकास समितिले शुरू गरेको यो अभियानका लागि थाहा नगरपालिका, थाहा नगर प्रहरी, इलाका प्रहरी कार्यालय पालुङ, सिमभन्ज्याङ प्रहरी चौकी, एभरेस्ट क्लब दामन, शिखर क्लब शिखरकोट, सिमभन्ज्याङ/दामन/थानाबजार बजार व्यवस्थापन समिति,

कैलाशको बेतिनीमा सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक भवन उदघाटन

◆ विकास संवाददाता

मकानपुरको कैलाश गाउँपालिका वडा नम्बर १० बेतिनीमा सामुदायिक स्वास्थ्य छिलि निलेक भवन उद्घाटन गरिएको छ । २० साउनमा गाउँपालिका अध्यक्ष लोकबहादुर मुक्तानले एक समारोहबीच उद्घाटन गरेका हुन् । अध्यक्ष मुक्तानले स्वास्थ्य र सरसफाईको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले साम्केदारी रसंस्थासंगको सहकार्यमा काम गर्दै आएको र आगामी दिनमा पनि सहकार्य रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका छन ।

शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानीका क्षेत्रमा १२ भन्दा बढी संस्थासँग साभेदारी कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको अध्यक्ष मुक्तानले बताए । आमनागरिकलाई स्वास्थ्य बाट बञ्चित नहोस् भन्ने हेतुले सेवाप्रदान गर्दै आएको क्लिनिकले आगामी दिनमा पनि थप सुविधाका साथ सेवाप्रदान गर्ने



ऋषेश्वर टोल बिकास संस्था थाहा-४, दामन-सिमभन्ज्या-नारायणद्वारा, अघोर (मान्द्रे टोल बिकास संस्था भिमफेदी-४, पोखरी संरक्षण समिती, सिमभन्ज्या, ऋषेश्वर सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह, अघोर-महासिर सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी दामन उपशाखा, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, पाल्ङ, भोम्रो संघ मकवानपुर, पालुङ जेसिस, पालुङ क्याम्पस, जनकल्याण साधारण तथा प्राथमिक विद्यालय, फरक सोव, ऋषेश्वर महिले खेडाली भजन समुह, राष्ट्रिय लोक चुकडा संरक्षण प्रतियोगान,

थाहनगरलगायतको सहभागिता रहेको क्षेत्र विकास समितिका अध्यक्ष लामाले जानकारी दिए ।

ऋषेश्वर/छयुमी इयाङछुप क्षेत्र सरसफाई महाअभियान अन्तर्गत आउँदो भाद्र महिनाबाट पाषिक रुपमा शनिबार सरसफाई कार्यक्रम गर्ने अध्यक्ष लमाले जानकारी दिए । पहिलो चरणको साजन महिनामा सञ्चालन गरिएको महाअभियानमा नैतिक, आर्थिक, भौतिक सहयोग गर्ने सबैप्रति ऋषेश्वर/छयुमी इयाङछुप क्षेत्र बिकास समितिले धन्यवादसहित आभार व्यक्त गरेको छ ।



विश्वास लिएको उनले बताए । घरमै डेलीभरीको अन्त्यका लागि १० नम्बर वडा र ६ नम्बर वडामा प्रसुती सेवा चालु आवमा सञ्चालनमा ल्याउने तयारी गाउँपालिकाको रहेको उनले बताए ।

स्वास्थ्य क्षेत्र सेवामा सक्रिय रहेको प्रेम सेवा समाजले सञ्चालनमा ल्याएको स्वास्थ्य क्लिनिक १९ लाख ९७ हजार रुपैयाँ लागतमा भवन निर्माण गरिएको

समाजका अध्यक्ष मीरा स्याङ्तानले बताइन् । भवन निर्माणका लागि कैलाश गाउँपालिकाले १० लाख, बागमती प्रदेश भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयको ५ लाख प्रेम सेवा समाजको ४ लाख ९६

हजार १२४ रुपैयाँ लागतमा तीन कोठे भवन निर्माण भएको उनले बताइन । समाजका अध्यक्ष स्याङ्तानको अध्यक्षतामा कार्यक्रम भएको हो ।

मनी महोत्सवकै

रायमाझीले बताए । कार्यक्रमका लागि आवश्यक संरचना सडकलाई कम प्रभाव पर्ने गरि निर्माण गरिनेछ भने यातायात सहज बनाउन वैकल्पिक मार्गको प्रयोगको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

घैठौ फुटाउने दिन हेटौडा तथा काठमाण्डौ जाने सवारी साधनलाई करिव ३ घण्टाका लागि थाहा नगर उद्योग वाणिज्य संघको भवनदेखि रूप्रे कितेनी सडक अन्तरगत ४ नम्बर वडा कार्यालय प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र सडक वा कितेनी हुँदै बसपार्क-थानाबजारसम्मको बैकल्पिक मार्ग प्रयोग गर्न आग्रह गरिएको छ ।

मेला अवधिभर करिव ३ सय जना स्वंसेवक परिचालन हुने र थाहानगर प्रहरी, इलाका प्रहरी कार्यालय पालुङ, सशस्त्र प्रहरी लगायतले सुरक्षा

ब्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने आयोजकले
जनाएको छ । साथै कृष्ण मन्दिरमा
पुजागर्न आउने भक्तजनहरुको लाईन
ब्यवस्थापन लगायतको स्वयंसेवाको लागि
दामन चेली समाजले सहयोग गर्नेछ ।

कृष्ण जन्माष्टमी मेला धार्मिक आस्थासँगै सांस्कृतिक सम्पदाको प्रतीक भएकाले सबै भक्तजन र दर्शनलाई अनुशासित रूपमा सहभागी हुन अनुरोध आয়োजकले गरेको छ। मेलासा सभगर्ण हुँदा थोड व्यवस्थापनमा संयोग गर्ना यातायात नियम पालन गर्न र वातावरण स्वच्छ राख्न आग्रह गरिएको छ। मेलाका अवसरमा बजार क्षेत्रमा बाल खेल स्थलका साथै विभिन्न सामग्रीहरूको ३ सय भन्दा बढी स्टल रहने आयोजकले जनाएको छ।

[illegible]

उपचार खर्च सम्बन्धी थाहा नगरपालिकाको सूचना

यस तथा नगरपालिकामा संघीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान मार्फत मुगौला प्रत्यारोपण गरेका, झयलासिस गरिरहेका रोगी र मेरुदण्ड पक्षधाका विरामीलाई औषधि उपचार बापत सर्च उपलब्ध गराउने कार्यविधि, २०७८ अनुसार नामावली समावेश भएका लाभग्राहीहरुलाई मासिक रुपमा पाँच हजार रुपैयाँ उपचार सर्च उपलब्ध गराउँदै आएकोमा हाल भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयबाट प्राप्त गरिब परिचय पत्र तथा नगरपालिकाको सबै वडाहरुमा वितरण भैसकेकोले सोही कार्यविधिको नियम २ (ग) अनुसार गरिबीको परिचय पत्र पाएकाहरुलाई मात्र उक्त सुविधा दिने व्यवस्था भएको सम्पूर्णको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।



**सुमयमै व्यक्तिगत
घटना दर्ता गर्हौ ।**



थाहा नगरपालिका
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर
पञ्जीकरण शाखा



100



विद्या



अथर्व वेद



समस्या रि



मृत

जन्म दर्ता वागमालिकाको नैसर्गिक प्रतिकार हो । जन्मेको ३५ दिन भित्रै आफ्नो स्थानीय तहमा गई दर्ता गरी । जन्म र मृत्यु दर्ताको सूचना परिवारको मुख्तियार टयफिले र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको उम्मेर पुगेको टयफिले सूचना दिन सम्झनु । जन्म, मृत्यु, बसाई सराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो । बसाई सराई गर्दा टयफिले आफू मात्र बसाई सरी गए टयफिले र परिवार नै बसाई सरी गए परिवारको मुख्तियार टयफिले दर्ता गर्नु पर्छ ।

घरैमा उपचार गर्ने ५ नियम

भाडापसाला हुनासाथ एक लिटर सफा पानीमा एक पुरिया जीवनजल राखी राम्ररी घोलने र पटक पटक खुवाउने

प्रशस्त मात्रामा सफा तथा भोल कुराहरु पटक पटक खान दिने

नरम तथा सजिलै पच्ने खानेकुरा थोरै थोरै गरी पटक पटक खुवाइरहने

स्वास्थ्यकर्मीले शिफारिस गरे अनुसार जिङ्ग चक्कीको मात्रा नदिराइकन खुवाउने

व्यक्तिगत सरसफाईमा ध्यान दिने, र स्वच्छ पानी तथा खाना खाने



थाहा नगर खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड
२०७६

वनकर्मिहरुलाई तीनै तहका सरकारद्वारा सहयोगको अपेक्षा

विकास संवाददाता

सामुदायिक वन समूहले गरेको कामहरुले विश्वमा नेपालको नाम राखेको हेटौडामा आयोजित सामुदायिक वनको उपलब्धि र आगामी कार्यदिशा विषयक छलफल कार्यक्रममा सहभागीहरुले बताएका छन ।

दशौँ सामुदायिक वन दिवसको अवसरमा सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ, मकवानपुरले आयोजना गरेको कार्यक्रममा बोल्दै रानी सामुदायिक

वनका अध्यक्ष केशव धितालले सामुदायिक वनले समूहमा आवद्ध विपन्न वर्गका उपभोक्ताहरुको आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउनुको साथै पर्यावरणको विकासमा समेत महत्त्वपूर्ण काम गरेको बताए ।

तीनै तहका सरकारले सहयोग गर्नु पर्ने, सामुदायिक वनको कार्ययोजना समयमा नै नवीकरण हुनु पर्ने, समूहको भेला, लेखापरीक्षण, बैठक समयमा नै हुनु पर्ने, सरकारले लगाएको तेहोरो कर खारेज गर्नु पर्ने, वन्यजन्तुबाट क्षति

भएका बालीनालीको क्षतिपूर्ति दिनु पर्ने, वनडडेलो नियन्त्रणमा सक्रिय हुनु पर्ने लगायतका विषयहरुमा सहभागीहरुले आफ्नो धारणा राखेका थिए ।

कार्यक्रममा सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ मकवानपुरका कोषाध्यक्ष बलराम अधिकारीले सामुदायिक वनको उपलब्धि, आगामी कार्यदिशा र चुनौती विषयक कार्यपत्र पेश गरेका थिए । मकवानपुर जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख ललित कुमार घलानको प्रमुख आतिथ्यता रहेको थियो ।



थाहा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर



जनहीतमा जारी सन्देश !

१. घर-टहरा आदि संरचना बनाउनु अघि अनिवार्य रूपमा नक्सा पास गर्नु ।
२. सबै नगरबासीहरुले आफ्नो टोल, चोक गल्ली, बाटो-घाटोका साथै सार्वजनिक जग्गा, मठ-मन्दिर, पाटी-पौवा, नदीनालाहरु र अन्य सार्वजनिक स्थलहरुको संरक्षण गर्नु ।
३. सार्वजनिक स्थलहरुमा जथाभावी फोहर नगर्नु । वातावरण जोगाउनु ।
४. नगरपालिका क्षेत्रभित्र व्यवसाय गर्ने सबै प्रकारका व्यवसायीहरुले अनिवार्य रूपमा आफ्नो व्यवसाय वडा कार्यालयमा दर्ता गरेर (सम्बन्धित निकायमा ईजाजत लिनुपर्ने भएमा लिएर) मात्र व्यवसाय सञ्चालन गर्नु ।
५. सडकमा निर्माण सामग्री, व्यावसायिक जन्तु डेलागाडा नराख्नु; अन्यथास्थित पार्किङ नगरी सडक अतिक्रमण हुनबाट रोक्नु ।
६. सडकमा पैदल यात्रीलाई पहिलो प्राथमिकता दिनु ।
७. कुनै पनि किसिमको व्यक्तिगत घटनाहरु (जन्म, विवाह, बसाई-सराई, सम्बन्ध विच्छेद र मृत्यु) घटना घटेको ३५ दिनभित्र वडा कार्यालयमा अनिवार्य रूपले दर्ता गर्ने गर्नु ।
८. नगरपालिकाको हरेक विकास निर्माणका कार्यहरुमा सबै नगरबासीले सहयोग गर्नु ।
९. आफ्ना बालबालिकाहरुलाई उपयुक्त समयमा नै खोप लगाई सम्भावित रोगबाट बच्नु ।
१०. ट्रान्सिफ सिग्नल र नियमको पालना गर्नु, तीब्र गतिमा सवारीसाधन नचलाउनु, पैदलयात्रीलाई पहिलो प्राथमिकता दिनु ।
११. सार्वजनिक स्थलबाट १०० मि. वरपरको क्षेत्रभित्र मूर्तिजन्य पदार्थको सेवन तथा बिर्जी वितरण गर्ने/गराउने नगर्नु ।

सम्पत्ति विवरण बुझाऔं !

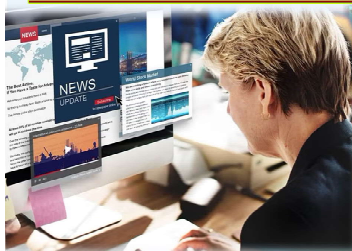
- सार्वजनिक पद धारण गरेको व्यक्तिले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ६० दिनभित्र सम्बन्धित निकायमा सम्पत्ति विवरण बुझाइसक्नु पर्छ,
- राजीनामा वा अनिवार्य अवकास भई सेवा निवृत्त हुनेले समेत सेवा निवृत्त हुने आ.व. सम्मको सम्पत्ति विवरण बुझाउनु पर्छ,
- प्रदेश वा स्थानीय तहमा रहेका सार्वजनिक पद धारण गर्ने व्यक्ति तथा कर्मचारीले आफू कार्यरत कार्यालयमार्फत सम्बन्धित प्रदेशको मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा सम्पत्ति विवरण बुझाउनु पर्छ,
- करारमा कार्यरत कर्मचारीले कार्यरत निकायमै सम्पत्ति विवरण बुझाउनु पर्छ,
- सम्पत्ति विवरण बुझाउने दायित्व सम्बन्धित व्यक्तिको हो,
- समयमा सम्पत्ति विवरण नबुझाउनेलाई कानून बमोजिम जरिवाना हुन्छ ।

“त्यसैले समयमै सम्पत्ति विवरण बुझाऔं, सुशासनमा सहयोग गरौं” ।



नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

सञ्चार सीप तथा कम्प्युटर सम्बन्धी काम सबै काम एकै ठाउँमा



पालिका प्रेस

९ इन्द्रसरोवर-१ मकवानपुर

सम्पर्क: ९८५५०३०५६९

palikapress.com@gmail.com

हाम्रा सेवाहरु :

- समाचार लेखन तथा सम्पादन
- समाचार पत्र सेटिङ
- फोटो, भिडियो तथा अडियो पत्रकारिता
- अनलाइन पत्रकारिता
- कम्प्युटर सम्बन्धी आधारभूत सीप